

Toimintaohje yleisilmailun vaara-alueiden käytöstä

YLEISTÄ (ref. ASM TKK: 3.10, 7.2.3, 8.2, AIP: ENR 5.1.4)

Tämän toimintaohjeen tarkoitus on tarkentaa yhteistoimintamenettelyä ilmatilan hallintayksikön (AMC) kanssa niiltä osin, kun asiaa ei ole kirjattu ASM-Toimintakäsikirjaan (ASM TKK) tai Suomen ilmailukäsikirjaan (AIP).

Nämä toimintaohjeet koskevat pysyviä D-alueita ja soveltuvien osin laskuvarjohyppytoimintaan perustettuja Tempo D-alueita. Laskuvarjohyppytoimintaan perustettujen Tempo D-alueiden osalta tarkempia ohjeita on Traficomien perustamispäätöksessä.

Gliding Event Tempo-alueen toimintaohjeet julkaistaan erikseen.

Ohjeen lopussa on muutamia tärkeitä otteita ASM-Toimintakäsikirjasta.

AMC:n yhteystiedot

Puh: 03 386 9851, varalla 050 4000 220 (varanumeroa tulee käyttää ainoastaan silloin, jos ensisijainen numero ei toimi)

Sähköpostiosoite: amc.ops@ops-ansfinland.fi (Huom. Mikäli ennakkoilmoitus tai aktivointipyyntö tehdään sähköpostilla, tulee sähköpostin perilletulo varmistaa soittamalla AMC:hen.)

ENNAKKOILMOITUS (ref. ASM TKK: 7.2.3 ja liite 2, kohdat 5, 15 ja 19, AIP: ENR 5.1.4.5)

Ennakkoilmoituksia voivat esittää vain määritetyille alueilla hyväksytyt toimijat (AA-status). Ennakkoilmoitus tulee tehdä AMC:lle toimintaa edeltävänä päivänä klo 12 LMT mennessä ensisijaisesti sähköpostitse lomakkeella ja toissijaisesti puhelimitse. Mikäli ennakkoilmoitus tehdään sähköpostilla, tulee sähköpostin perilletulo varmistaa soittamalla. AMC käsittelee ja koordinoi ennakkoilmoitukset tarvittavien tahojen kanssa (vaikuttavat ATS-yksiköt, Ilmavoimat) ottaen huomioon ASM-Toimintakäsikirjassa määritellyt prioriteetit. Koordinoidun ennakkoilmoituksen perusteella aktivoiduksi suunnitelluista alueista julkaistaan NOTAM toimintaa edeltävänä arkipäivänä.

Ennakkoilmoituksen tulee sisältää seuraavat tiedot:

- Toimintapäivämäärä
- Vastuuhenkilön nimi (ei aktivointi NOTAMiin)
- Yhteystiedot varauksen aikana (puhelin / mahdollinen varapuhelin / käytettävä radiotaajuus) (aktivointi NOTAMiin)
- Toiminnan tyyppi (purjelentoa, taitolentoa, riippuliittoa, laskuvarjohyppyä, muuta)
- D-alueen tunnus ja nimi (esim. EFD120A, B, C, D MENKIJÄRVI, EFD146 ALAVUS)
- Toiminnan suunniteltu aloitus- ja lopetusaika LMT
- D-alueen / -alueiden yläraja
- Toiminnan laatu (VFR / IMC)

TOIMINTAPÄIVÄ

Aktivointipyyntö (ref. ASM TTK: 7.2.3, 8.2.1, 8.2.2, 8.5, AIP: ENR 5.1.4.5)

Toimintapäivänä D-alueen aktivointipyyntö tulee esittää vähintään 2 h ennen suunniteltua toimintaa, mikäli ei ole tehty ennakoilmoitusta tai ennakoilmoituksen tiedot ovat muuttuneet.

Mikäli ei ole tehty ennakoilmoitusta, tulee aktivointipyyntö sisältää vastaavat tiedot kuin kohdassa ennakoilmoitus ja se tulee tehdä ensisijaisesti sähköpostitse lomakkeella ja toissijaisesti puhelimitse. Mikäli aktivointipyyntö tehdään sähköpostilla, tulee sähköpostin perilletulo varmistaa soittamalla. Mikäli kyseessä on ennakoilmoituksen päivittäminen, se tulee tehdä puhelimitse.

Hyväksytyn aktivointipyyntö perusteella julkaistaan aktivointi NOTAM / päivitetään ennakoilmoituksen perusteella julkaistu NOTAM.

Vaara-alueella toimivan tahon tulee olla tavoitettavissa yhteyspuhelinnumerosta D-alueen NOTAM:ssa ilmoitetun aktivoinnin ajan.

Toiminnan aloitusilmoitus (ref. ASM TTK: 8.2.1)

Toimijan tulee soittaa toiminnan aloitusilmoitus AMC:lle aikaisintaan 15 minuuttia ennen toiminnan aloitusta.

Puhelussa AMC:n kanssa tulee käydä ilmi alueen numero, nimi ja käytettävät korkeudet (esim. NUMMELA D128A ja E yläraja 4000ft, B ja C FL60, E FL65)

Aloitusilmoituksen yhteydessä AMC antaa toimijalle varausnumeron (esim. G123/25), jota tulee käyttää sen saamisen jälkeen kaikessa varaukseen liittyvässä puhelinkoordinaatiossa AMC:n kanssa.

Aloitusilmoituksen perusteella AMC aktivoi ilmatilavarauksen lennonjohtojärjestelmiin. Valvotussa ilmatilassa sijaitsevien alueiden/osa-alueiden osalta ilmatilavaraus on voimassa vasta, kun AMC antaa luvan aloittaa toiminnan.

Esimerkki fraseologia:

- **Toimija:** Pyydän lupaa aloittaa toiminta, Nummela D128A ja E yläraja 4000ft, B ja C lentopinta 60, E lentopinta 65.
- **AMC:** Nummela D128A ja E yläraja 4000ft, B ja C lentopinta 60, E lentopinta 65 aktivoitu ajalle 1000-1800 suomen aikaa, varausnumero G123/25, lupa aloittaa toiminta.
- **Toimija:** Lupa aloittaa toiminta

Toiminnan lopetusilmoitus (ref. ASM TTK: 8.2.3)

Toiminnan loppuessa ennen julkaistun NOTAM:n päättymisajankohtaa, toimijan tulee soittaa lopetusilmoitus varausnumeroa käyttäen. Aktiivinen alue inaktivoituu automaattisesti NOTAM:n päättyessä, mikäli lopetusilmoitusta ei ole tullut.

Mikäli lopetusilmoitus on tullut, AMC peruu aktivointi NOTAMit, mikäli NOTAM:ien mukainen toiminta jatkuisi vielä yli tunnin.

Otteita ASM-Toimintakäsikirjasta

ASM-Toimintakäsikirja kohta 3.10 Vaara-alue - D-alue

Vaara-alueilla voi olla ilma-alusten lentoturvallisuudelle vaarallista toimintaa, kuten Puolustusvoimien ammuntoa kansainvälisen merialueen yläpuolisessa ilmatilassa, vilkasta purjelentoa, lennätyksiä miehittämättömillä ilma-aluksilla näköyhteyden ulkopuolella, hätärakettiammuntoa minimilentokorkeuksien yläpuolelle jne.

Aktivoidulle vaara-alueella saa lentää ilma-aluksen päällikön harkinnan mukaan, mutta ohjaajan tulee tiedostaa alueelle lentämisestä aiheutuvat riskit. Lentoturvallisuuden varmistamiseksi ilma-aluksen päällikön tulee lennonvalmistelussa selvittää vaara-alueen aktiivisuus sekä siellä harjoitettavan toiminnan luonne. Vaara-alueen aktivoivassa AIP Supplementissa tai NOTAMissa julkaistaan vaara-alueella toimivan tahon varmistettu puhelinnumero sekä toiminnassa mahdollisesti käytettävä radiotaajuus, tästä vaatimuksesta voidaan poiketa viranomaistoiminnassa. Vaara-alueen aktiivisuuden voi tarkistaa lennon aikana ilmaliikennepalvelun tarjoajalta.

Näköyhteyden ulkopuolella (BVLOS) toimittaessa miehittämättömällä ilma-aluksella ei ole sille aktivoidulla vaara-alueella väistämisvelvollisuutta muuhun ilmaliikenteeseen, ellei Traficomien päätöksessä toisin määrätä. Mikäli samalla alueella toimii useampi miehittämätön ilma-alus, tulee toiminnot koordinoita osapuolten kesken.

Valvottomat ilmatila (ilmatilaluokka G pl. FIZ)

Ennen aktiiviselle vaara-alueelle lentämistä ilma-aluksen päällikön tulee mahdollisuuksien mukaan koordinoita lentotoiminta vaara-alueella operoivan tahon kanssa.

Valvomattomassa ilmatilassa vaara-alueen aktivointi ei poista radiovyöhykkeen vaatimuksia.

ATS-ilmatila (CTR, FIZ, TMA, ACC FL95+, CTA)

Ennen aktiiviselle vaara-alueelle lentämistä suoraan valvomattomasta ilmatilasta ilma-aluksen päällikön tulee selvittää vaara-alueen tosiasiallinen aktiivisuus ensisijaisesti vaara-alueen varaajalta tai kyseisen alueen ilmaliikennepalvelun tarjoajalta (ATS-yksikkö) Mikäli ATS-yksikkö on kiinni, voi vaara-alueen aktiivisuuden tarkistaa lentotiedotuspalvelusta (FIS).

Ilma-aluksen päällikön pyynnöstä porrastuksesta vaara-alueisiin luovutaan.

ATS-ilmatilassa aktivoidun vaara-alueen osalta vain ilmatilan varaajan osalta luovutaan ilmatilaluokan sekä ilmatilan osan mukaisesta palvelusta ja vaatimuksista, ellei ilmaliikennepalvelun tarjoajan kanssa ole toisin sovittu. Tästä poikkeuksena ovat lentopaikkojen suojaksi perustetut UAS-ilmatilavyöhykkeet, joiden osalta rajoitukset ja ehdot jäävät voimaan ilmailumääräyksen OPS M1-29 tai Traficomien päätöksen mukaisesti pois lukien Puolustusvoimien vaara-alueet liitteen 2 kohdan 21 mukaisesti.

Kun ilmaliikenteelle vaarallinen toiminta on keskeytynyt, lennonjohto voi selvittää valvotussa ilmatilassa johdetun lennon aktiiviseksi ilmoitetun vaara-alueen läpi. Vaara-alueiden aktivointi tehdään luvun 7.2 ja 8.2 mukaisesti.

Sami Fabritius AMC-P

AMC:lla on oikeus keskeyttää aktivoitulla vaara-alueella oleva ilmailulle vaarallinen toiminta lentoturvallisuuden varmistamiseksi tai mikäli lentoliikenteen sujuvuus häiriintyy. Tämän varmistamiseksi on luotava varmistetut yhteydenpitomenettelyt vaara-alueen toimijan ja AMC:n välille.

ASM-Toimintakäsikirja 7.2.3 Yleisilmailun D-alueiden toiminnasta ilmoittaminen

Yleisilmailun- ja harrasteilmailun vaara-alueille hyväksytyt toimijat (AA) voivat antaa ennakkoilmoituksia kohdan 7.2.4 mukaisesti. Pyyntö vaara-alueen aktivoimiseksi voidaan tehdä myös toimintapäivänä, jolloin se tulee tehdä AMC:lle sähköisesti tai puhelimitse vähintään 2 tuntia ennen vaara-alueen käyttötarvetta. AMC laatii aktivoinnista NOTAM Proposalin, jonka perusteella Kansainvälinen NOTAM-toimisto julkaisee NOTAMin.

Yleisperiaatteena on, ettei vähäinen VFR-toiminta vaadi vaara-alueen aktivoimista valvomattomassa ilmatilassa (ts. ei ole vilkasta lentotoimintaa, pilvilentotoimintaa yms.). Toiminnan aloittamisesta, muutoksista ja lopettamisesta tulee ilmoittaa AMC:lle kohdan 8.2 mukaisesti.

ASM-Toimintakäsikirja 8.2.1 Ilmatilavarauksen aktivoiminen

Pyyntö toiminnan aloittamisesta aktiiviseksi ilmoitetulla (AIP Supplement, NOTAM, AUP/UUP) alueella tulee esittää aikaisintaan 15 minuuttia ennen toiminnan aloitusta AMC:lle puhelimitse tai hyväksytyllä elektronisella laitteella. AMC:n ja ilmaliikennepalveluntarjoajan tulee pyrkiä siihen, että kyseinen ilmatila voidaan luovuttaa toimijalle viimeistään varauksen suunniteltuna aloitushetkenä.

Toiminnan aloittaminen aktiiviseksi ilmoitetulla alueella edellyttää sitä, että AMC:lla on käytettävissään kaikki varaukseen liittyvät tiedot, ml. varaustoiminnan johtajan yhteystiedot. Toiminta voidaan aloittaa AMC:n luvalla sen jälkeen, kun AMC on varmistanut varaajan ilmoittamat tiedot ja koordinoinut toiminnan aloittamisen vaikuttavien ATS-yksiköiden kanssa. AMC ilmoittaa toimijalle, kun toiminta varauksessa voidaan aloittaa.

Mikäli ATS-yksikkö ei liikennetilanteesta johtuen pysty myöntämään aloituslupaa esitetyn mukaisena (tai varauspyyntöä ei ole tehty ilmatilan hallinnan esitaktisen tason ennakkoilmoitusperiaatteiden mukaisesti), tulee AMC:n koordinoita mahdolliset ilmatilavarauksen rajoitukset ilmatilaa varaavan toimijan kanssa. Ilmatilan rajoituksia pyritään purkamaan liikennetilanteen niin salliessa.

ASM-Toimintakäsikirja 8.2.3 Ilmatilavarauksen peruminen

Ilmatilavaraus puretaan automaattisesti aktivointiaikojen mukaisesti. Mikäli ilmatilan varaustarve päättyy aikaisemmin, Ilmatilan käyttäjä ilmoittaa toiminnan lopettamisesta

tai ilmatilavarauksen perumisesta AMC:lle puhelimitse tai hyväksytyllä elektronisella laitteella varaustarpeen päättyttyä. Varaus on peruttu välittömästi käyttäjältä saadun perumisilmoituksen jälkeen. Ilmatilan käyttäjä vastaa ilmatilan statuksen muutoksen tiedottamisesta varausta käyttäneille toimijoille. AMC vastaa ilmatilan statuksen muutoksen tiedottamisesta muille vaikuttaville toimijoille.